

Élő kövek

1 Péter 2.5

RÁKOSCSABA FŐPLÉBÁNIA HAVI LAPJA –XVII/.7. sz. 2018. Szent Jakab hava

---

LITURGIKUS KISLEXIKON: A VÉR

Ósi tapasztalat arra tanítja az embert, hogy a vérben (ugyanúgy, mint a leheletben) az élet székhelyét lássa. A vér így az élő emberi lét kifejeződésévé válik, és ily módon nagy szerepet játszik a kultikus gyakorlatokban, különösen érvényes ez a frissen kiontott vérré, amely még magában hordozza az élet leheletét, gőzét.

Az Ószövetségben ezért nem szabad vért fogyasztani; az, mint minden élet, kizárólag Istené (Ter 9,4-6). Az áldozat bemutatásakor kiontik azt az oltárra (Lev 1,5 stb). A vér a szövetségkötésben játszik nagy szerepet. A szerződő felek közös életét teszi láthatóvá, „test-vér emberekké” (Zsid 2,14) teszi őket. A sínai-hegyi szövetségkötéskor az áldozati vér egyik felét mint az isteni jelenlét helyére, az oltárra hintették, a másik felét pedig a népre (Kiv 24,5-8; Zsid 9,19). A vérnek, mint az élet hordozójának másik nagy feladata az *engesztelés* (Lev 17,11). A bűn elválaszt Istentől, az élet forrásától, és a halálhoz vezet. A véráldozat visszaadja az életet.; ezért lehetséges, hogy a „bakok és bikák vére a tisztátalanokat megszenteli a test megtisztulására” (Zsid 9,13), „a törvény szerint ugyanis majdnem minden dolog vérral tisztul meg, vérontás nélkül nincs bűnbocsánat” (Zsid 9,22). Mindkét motívum fölfedezhető a *húsvéti Bárány vérében*, amelyet a kivonulás éjszakáján az ajtófélfára kentek, és amely az Ószövetség népét megóvta a halál angyalától.

Az Újszövetség Krisztusban az igazi húsvéti Bárányt látja, akinek a kereszten értünk ontott vére ténylegesen megtisztít a bűntől és életet ad (Mt 26,28; Róm 3,25; Ef 1,7; Zsid 9,14). Az ő vére az *új Szövetség* létrehozója (Mk 14,24; Kol 1,20; Zsid 9,15 skk), és Isten közelségét ajándékozza nekünk (Ef 2,13). Az apostoli idők figyelme ezért az Eucharisztia ünneplésében szinte inkább irányult a kehelyre, mint az Úr testére. Így a kehelyből áldozás újbóli engedélyezése nagy jelentőségű az Eucharisztianak mint az Úr áldozatának és a szövetség megünneplésének értelmezésében.

A középkor külsőségeket kedvelő jámborsága a „drága vér” szemléletét hozta (1Pét 1,19; Weingartenben, ill. Zwifaltenben őrzött ereklyék, amelyeket a legenda a kereszt alatt álló századosra, ill. Mária Magdolnára vezet vissza; később a csodás vérző ostyák tisztelete), és a misztika szép virágait termi. Liturgikus kifejeződését 1849 óta a Jézus drágalátos Vére ünnepében találta meg. Ez az ünnep július első vasárnapja, majd Szent X. Piusz óta július 1., de a II. vatikáni zsinat hivatalosan (ezt is) eltörölte, és beolvasztotta az úrnapjába, amely Krisztus Szent Testének és Vérének főünnepé.

JÉZUS DRÁGALÁTOS VÉRÉNEK TISZTELETE

A XIII-XIV. századi Európa népi vallásosságának egyik sajátos megnyilvánulása volt az Úr Jézus drágalátos Vérének mély tisztelete. Gyökerei a keresztes hadjáratok idejére nyúlnak vissza, amikor számtalan személyhez kapcsolódó ereklye került a Szentföldről Európába. A Krisztus-ereklyék mellett a középkorban közismert Grál-legenda is erősítette a Szent Vér Európában kialakuló kultuszát.

Ehhez kapcsolódik szorosan egy Rómában őrzött relikvia is, a Vera Icon, Veronika kendője, melyen a vérrel verítékező Krisztus arcmása látható. A Veronika-kendő önálló tiszteletének kialakulásában nagy szerepe volt Clairveaux (klervó)-i Szent Bernátnak, aki Jézus szenvedésének tiszteletét erősítette az egyházban. hozzájárulva ahhoz, hogy a Vera Icon-ereklye zarándoklatok önálló célpontja lett.

A Szent Vér-kultusz terjedését segítette az Oltáriszentség iránti tisztelet erősödése, amelyet a kor eretnokségei támadtak. Nem véletlen tehát, hogy a IV. Lateráni és a Konstanzi Zsinat is részletesen foglalkozott az átváltoztatás kérdésével, s kánonban mondta ki, hogy Jézus krisztus mind a két szín alatt valóságosan jelen van. Ekkor terjedt el az a szokás, hogy a pap a szentmisében a konzekrált (átváltoztatott) ostyát magasba emeli, illetve a pápák búcsúkkal is ösztönözték a híveket, hogy kísérik az Oltáriszentséget, például ha a pap azt a betegekhez viszi.

Az eucharisztikus csodák legtöbbször a valóságos jelenlétben való kételkedés nyomán fakadtak. Ennek prototípusa talán Nagy Szent I. Gergely pápa híres miséje, melyet a római Santa Croce (szanta krócse, am. Szent Kereszt) –templomban mutatott be. Itt a pápa kételkedésének hatására megjelent Krisztus, a fájdalmak férfja képében. A Gergely-mise és annak ikonográfiai ábrázolásai számos Szent Vér ereklye keletkezésének lettek elindítójává. A Szent Vér-legendák vizsgálata azt mutatja, hogy kiváltó okként az átváltoztatásban való kételkedés mellett előfordul a méltatlan szentáldozás, a szentostya ellopása, illetve annak mágikus célokra való fölhasználása, és a szentostyával való szándékos tiszteletlenség. Ezekben az esetekben e helytelen cselekvés által lesz nyilvánvalóvá, hogy az ostya szemmel látható módon átalakul: hússá változik, vézlik, vagy véres lesz. Így megtörténik a hívek megerősítése, hogy a kenyér és a bor Krisztus valóságos testévé és vérévé változott. A Szent Vér-kegyhelyek Nyugat-Európában a XIII. század óta alakultak ki, virágkorukat pedig a XIV. században élték.

Az eucharisztikus Szent Vér-ereklyék másik típusa, amikor a kiömlött bor változik vérré. Ennek prototípusa híres 1263. évi bolsenai mise. Egy cseh pap kételkedett az átváltoztatás valóságában, ezért Rómába zarándokolt, hogy kételyeitől megszabaduljon. Hazafelé Bolsenában mondott szentmisét, s amikor a kenyeret a kehely fölött megtörte, a kehelyben vér forrt föl, s megfestette a korporálét, mely a Vera Iconon lévő Krisztus-kép vonásait vette föl. IV. Orbán pápa megvizsgáltatta az esetet, s a korporálét (kis terítő az oltáron a kehely alatt) az ostyával együtt az orvietói dómba vitette, majd elrendelte az úrnapi ünnepét az egész egyházban.

A Szent Vér kultusza a középkori Magyarországon főleg a külföldi zarándoklatok hatására terjedt el. Az aacheni zarándoklatok kapcsán magyar

búcsúsok nyilván fölkeresték az útba eső Waldürn és Wilsnack híres Szent Vér-kegyhelyeit. A Rómába igyekvő hívek főleg a szentévek alkalmával ismerték meg a bolsenai és a Gergely-mise történetét, s tiszteletüket fejezték ki az Úr Jézus véres arcmása, a Vera Icon előtt. Magyarországon tíz Szent Vér-ereklyéről maradtak fenn különböző típusú források. A nem eucharisztikus eredetű relikviák típusát a garamszentbenedeki apátságban máig őrzött ereklye képviseli. A Gergely-mise és az ennek nyomán kialakult kultuszformák hatását tükrözik a kassai, győri, vasvári, szegedi, valamint a bátai Szent Vér-ereklyék, ahol vérző, vagy hússá változott ostyarelikviákat tiszteltek. A bornak a bolsenai csoda analógiájára történő vérré változását a ludbergi ereklye képviseli, míg a pécsi és az esztergomi relikviákról nem dönthető el a rendelkezésre álló források alapján, hogy melyik típusba tartoznak. Legkorábban az esztergomi ereklyével találkozunk, melynek ünnepét már az 1341 körül keletkezett Pozsonyi Missale tartalmazza és a Szent Vér-kultusz virágzása Magyarországon a XVI. század első feléig tart. Négy ereklyét szerzetesi templomokban őriztek, kettőt katedrálisban, a többit plébániatemplomokban.

A ludbergi Szent Vér-ereklye a XV. sz. első évtizedében keletkezett a városi Szentháromság-plébániatemplomban. X. Leó pápának a kegyhely részére kiállított búcsúlevele elmondja a csoda történetét is. Eszerint „egy pap misemondás közben, miután a kenyeret és a bort az eucharisztia szentségévé változtatta, s az ostyát szokás szerint három darabra törte, az egyik részt a kehelybe tette, a másik két részt pedig magához vette. Ezután a kehelyben lévő folyadékot, melyet Krisztus vérévé változtatott, valamint a harmadik ostyarészecskét amikor magához akarta venni, kételkedni kezdett abban, hogy a kehelyben valóban Krisztus valóságos teste és vére van-e jelen a szentség ereje által. Erre a folyadék a látható és természetes vér színét vette föl. A pap a csodától meghatódva a dolgot egy ideig eltitkolta”. Az oklevélből megtudjuk azt is, hogy a Szent Vért a pap a templom falának egy rejtekébe helyezte el, s ezt csak a halálos ágyán fedte föl. Az üvegfialába helyezett Szent Vért monstranciába (úrmutató) foglalták, s máig nagy tisztelet övezi. Valószínű, hogy a pálosok jakabhegyi kolostorában is őriztek Szent Vér-ereklyét, ugyanis ezt a templomot Gyöngyösi Gergely rendi történetíró a XVI. sz. elején Krisztus drágalátos Vérével ékeskedő egyháznak nevezi.

PAUL ROTH: VÉRÁTÖMLESZTÉS

Ahol vér folyik, valami rendkívüli történik. A vér jelenti az Életet, ahol kiömlik, a Halál fenyeget. Uram, mi megmenthetjük egymást, van vérátömlesztés, vérkonzerv, szívatültetés; az egyik ad, hogy a másik éljen. Szívatültetéskor csak az él tovább, aki befogadja a másik szívet.

Te véredet ontottad értünk, hogy mi éljünk. Szinte véredet ömlesztetted át belénk, hogy megments minket. Kitértad a szíved a lándzsa előtt, s meghaltál, hogy mi éljünk. Minden a te akaratodból történt, mert szeretsz.

Uram, Te adósságunkat véreddel eltörölted, vértestvéreddé tettél, a népeddé. Semmi sem állíthatja meg az üdvösség áradatát évezredek át. Az oltárokon az áldozat továbbra is megtisztít minket, egygé ölel, életet ad. Tarts meg minket, mint testvéreidet, hogy mindig együtt maradjunk veled a Te Szíved s Véred által.

JÚLIUSI PROGRAM-ELŐZETES

8-án, vasárnap de. 10 órakor -feltételesen- Zsombor Kálmán atya vasmiséje (?)
12-én, csütörtök este 18 órakor a **Fatimai Szűzanya tisztelete** rózsafüzérrel;
15-én, vasárnap de. 9 és 10 óra között **szentségimádás**, a végén litániával.

FŐPLÉBÁNIÁNK HIRDETÉSEI JÚLIUS 1-JÉN

(Évközi 13. vasárnap: Jézus drágalátos Vére)

1./ Szent Jakab havának első napját Jézus drágalátos Vére kultuszának szenteli az anyaszentegyház litániát is imádkozva tiszteletére ma de. 9 órakor.

2./ Július első péntekén Goretti Szent Mária emléknapján reggel $\frac{3}{4}$ 7-kor gyóntatás és az irgalmasság olvasójának imádkozása, majd Jézus Szíve-litánia lesz $\frac{1}{2}$ 8-tól.

3./ Zsombor Kálmán prépost úr legyöngült állapota a mai vasárnapon sem teszi lehetővé jövetelét. Még egy utolsó kísérlet a vasmiséjére jövő vasárnap de. 10 óra; ha ekkor sem tudna eljönni, akkor már nem hirdetjük meg.

4./ Ma tartjuk az ún. *Péter-fillérek* gyűjtését az egyház római központja céljaira.

HETI MISEINTENCIÓK

Szombat 19 h G	Élő Patrik, Szabina és Rózsa Anna születésnap hálaadása	É
<u>ÉVKÖZI 13. VASÁRNAP: Jézus drágalátos Vére; július 1.</u>		
8 h G	+Tóth Luca és férje Sándor	É
9 h G	Jézus Vére-litánia	É
9.30 G	Bejenaru Viktória keresztelője	CS
10 h Zs	Pro populo: élő híveink és jótevőink; vmint a Péterfia-család +tagjai	É
<i>Hétfőn és kedden nincs szentmise!</i>		
Szerda 7 h	Ad int. ord.	CS
Csütörtök 19 h	+Vajda Margit	É
Péntek 7 h		É
7.30 h	Jézus Szíve-litánia	É
Szombat 19 h	+Kiss János és +hozzátartozói	É
<u>ÉVKÖZI 14. VASÁRNAP: július 8.</u>		
8 h G	+id. Fekete János édesapa (35. évf.)	É
9 h G	Tolvai Tamara keresztelője	CS
10 h Zs	A Józsa-család egységéért	É